

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Ons kenmerk
ETM/EM / 11163625

Datum 18 november 2011

Betreft Vragen inzake stroomstoring Bommelerwaard

Geachte voorzitter,

In reactie op uw vragen van 25 oktober jongstleden over de recente stroomstoring in de Bommelerwaard vindt u hieronder de beantwoording.

1

Heeft u kennisgenomen van de grote stroomstoring van vrijdag 21 oktober 2011 in het gebied de Bommelerwaard?

Antwoord

Ja. Op vrijdag 21 oktober heeft een stroomstoring plaatsgevonden in de Betuwe. TenneT heeft mij geïnformeerd dat deze stroomonderbreking rond 7.15 uur in de ochtend ontstond in de Bommelerwaard als gevolg van het uitvallen van twee hoogspanningsstations. Circa 100.000 afnemers zaten ruim twee uur zonder stroom. Om 9.00 uur was het net van TenneT weer onder spanning. Vanaf dat moment kwam het achterliggende distributienet van Liander geleidelijk weer op orde.

Ik heb begrepen dat TenneT u naar aanleiding van deze stroomstoring een toelichtende brief heeft gestuurd.

2

Bent u van mening dat het drie keer uitvallen van stroom (waarvan één keer zelfs twee dagen lang) in deze regio sinds 2007 veel te hoog is en dat hier iets aan gedaan moet worden?

Antwoord

Ik vind het belangrijk dat men in Nederland kan vertrouwen op een goede stroomvoorziening. In dit opzicht is elke storing er één teveel. Het is voor afnemers natuurlijk vervelend om zonder stroom te zitten te meer omdat hiermee ook kosten gepaard kunnen gaan. Daar staat tegenover dat er in elk technisch systeem wel eens iets mis kan gaan, zonder dat er daarmee direct een gevaar is voor de leveringszekerheid. Om consumenten en zakelijke afnemers tegemoet te komen bij onaangekondigde stroomstoringen voorziet de Netcode Elektriciteit, welke wordt vastgesteld door de NMa, in een compensatieregeling bij ernstige storingen. Op deze wijze worden afnemers tegemoet gekomen en krijgen netbeheerders een effectieve prikkel om storingen zo snel mogelijk op te lossen.

Tenslotte behoort de betrouwbaarheid van de elektriciteitsvoorziening in Nederland gelukkig tot de beste ter wereld met gemiddeld 25-30 storingsminuten per aansluiting per jaar.

3

Is het waar dat dit komt doordat deze regio is aangesloten op een zogenaamde 'uitloper' in het energienet (uitlopergebieden zijn voor hun stroomvoorziening afhankelijk van één hoogspanningsverbinding en kunnen derhalve niet op een snelle backup van stroom rekenen)?

De Bommelerwaard bevindt zich inderdaad in een uitlopergebied. Uitlopergebieden zijn voor hun stroomvoorziening afhankelijk van één hoogspanningsverbinding die dubbel is uitgevoerd (conform het N-1 principe). In een uitlopergebied leidt gelijktijdige uitval van twee circuits tot een stroomstoring bij afnemers. Ondanks dat de kans op uitval in een uitlopergebied gelijk is aan andere gebieden, bestaat er een grotere kans dat een incident leidt tot stroomuitval en duurt deze doorgaans langer. Het grootste deel van het hoogspanningsnet bestaat uit ringstructuren. Het netwerk is dan minder kwetsbaar voor stroomstoringen. Deze ringen zorgen namelijk voor vermazing van het net waardoor bij een storing in één dubbelcircuit-verbinding geen langdurige stroomuitval ontstaat.

Antwoord

Zowel in Nederland als in andere landen komen uitlopers veelvuldig voor. Nederland telt 82 van dergelijke gebieden. Ongeveer 29% van de Nederlandse afnemers bevindt zich achter een uitloper. Naar aanleiding van de stroomstoring als gevolg van het helikopterongeluk in de Bommelerwaard heeft de minister van Economische Zaken aan TenneT gevraagd om de situatie in uitlopergebieden op 110 kV- en 150 kV-niveau nader te onderzoeken. Dit onderzoek is in opdracht van TenneT uitgevoerd door het bureau SEO Economisch Onderzoek. Zie hiervoor het antwoord op vraag 6 en 7.

4

Klopt het dat de landelijke netbeheerder TenneT de komende jaren € 127 miljoen gaat steken in een investeringsprogramma om zogenoemde uitlopers in het elektriciteitsnet aan te pakken?

5

Klopt het daarnaast dat in dit investeringsprogramma TenneT alleen de uitlopers gaat aanpakken waarvan de belasting nu of in de nabije toekomst boven de 100 MW komt en dat de uitloper in de Bommelerwaard (60MW) hier niet in wordt meegenomen?

Antwoord (4 en 5)

Ja, dat klopt. In de Netcode Elektriciteit zijn eisen gesteld met het oog op o.a. de betrouwbaarheid van 110 kV- en 150 kV hoogspanningsnetten. Om aan deze eisen te voldoen heeft TenneT een investeringsprogramma gestart ter grootte van € 127 miljoen.

Dit programma is gericht op 11 uitlopergebieden die nu of in de nabije toekomst een totale vraagbelasting vanaf 100 MW kennen. Hiermee wordt het percentage afnemers dat achter uitlopers woont verlaagd naar 19%. De uitloper in de Bommelerwaard is inderdaad aanzienlijk kleiner dan 100 MW en valt derhalve niet onder het regime zoals in de netcode is vastgelegd. Om deze reden vormt de uitloper geen onderdeel van het investeringsprogramma.

6

Bent u van mening dat een gebied dat al drie maal is getroffen door een dergelijke storing ook opgenomen zou moeten worden in dit programma ondanks het feit dat het elektriciteitsnet niet nu of in de nabije toekomst boven de 100 MW komt?

7

Bent u bereid om, in samenwerking met TenneT, te kijken naar de verdere ontwikkeling van het net in dit specifieke gebied en op zoek te gaan naar een oplossing?

Antwoord (6 en 7)

Nee, ik ben niet van mening dat TenneT dit gebied moet meenemen in dit programma. Wel vind ik het van belang dat TenneT onderzoekt of via andere wegen de leveringszekerheid in uitlopergebieden als de Bommelerwaard kan worden vergroot. Ik vind namelijk dat de kosten van de oplossing in verhouding moeten staan tot de baten en dat alle afnemers in uitlopergebieden gelijk dienen te worden behandeld.

TenneT is volgens het wettelijk kader niet verplicht om uitlopers onder de 100 MW in haar investeringsprogramma op te nemen. Toch heeft TenneT mede naar aanleiding van het helikoptervoorval in de Bommelerwaard in het SEO-onderzoek in kaart laten brengen wat de kosten zijn om alle uitlopergebieden onder de 100 MW aan te passen. De totale investering hiervoor is geraamd op circa € 594 miljoen. Uit het onderzoek blijkt dat de maatschappelijke kosten van deze investering aanzienlijk hoger zijn dan de maatschappelijke baten die hieruit voortkomen: de investering is maatschappelijk niet rendabel. Zouden we deze investeringen wel tot de - wettelijke - taken van TenneT gaan rekenen, dan zou TenneT de doelmatige en efficiënte kosten van deze investering mogen doorberekenen in de tarieven. Dit zou dan leiden tot hogere tarieven die niet in verhouding staan tot de (maatschappelijke) baten die de investeringen zouden opleveren. Dit beschouw ik als een ongewenste ontwikkeling, te meer nu de druk op onze economie en afnemers groot is en TenneT in Nederland al staat voor een omvangrijke investeringsagenda.

Ik stel het dan ook op prijs dat TenneT bereid is om te onderzoeken of via andere wegen de leveringszekerheid in uitlopergebieden zoals de Bommelerwaard kan worden vergroot o.a. door lokale productie en verbruik te betrekken bij het oplossen van storingssituaties of de mogelijkheid van inzet van noodstroomaggregaten. Op deze wijze zou de duur van de stroomuitval voor een deel van de aansluitingen achter een uitloper mogelijk kunnen worden verkort.

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Ons kenmerk
ETM/EM / 11163625

TenneT treedt over deze mogelijkheden in overleg met lokale producenten en regionale netbeheerders. Dat vind ik een goede ontwikkeling en ik hecht eraan dat hierbij, zoals TenneT ook in haar brief aangeeft, de NMa als toezichthouder op de Elektriciteitswet wordt geconsulteerd zodat gekozen oplossingen passen binnen de wettelijke kaders. Ik heb TenneT gevraagd om mij van de voortgang van deze activiteiten op de hoogte te houden.

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie